

Elogi al bou de la Mare de Déu

«A su lado Izquierdo hay un toro dorado que está mirándosela con la cabeza levantada, y tiene el pie izquierdo un tanto levantado también, que parece enseña a los fieles que la miren y veneren; y esto es para como testigo de su invención, que fue por medio de un toro». Trobem aquest text en el capítol dedicat a la Mare de Déu del Tura a l'obra de referència mariana *Jardín de María plantado en el Principado de Cataluña*, del dominic gironí Narcís Camós, de l'any 1657. Llegint la història d'alguns santuaris marians ens adonem que moltes imatges han estat trobades per pastorettes gràcies a l'ajuda d'un bou (o toro). És l'anomenada llegenda fundacional (coneguda també com a «llegenda àuria»), que en moltes ocasions serveix per trobar un origen al lloc de veneració quan aquest es desconeix i, alhora, també per commoure el devot. En aquest tipus de narracions, el bou (que representa la natura) fa de pont entre la humanitat (la pastoreta) i la divinitat (la Mare de Déu). A la nostra Diòcesi no només tenim el Tura sinó també d'altres santuaris marians, les imatges dels quals han estat trobades per aquest animal: els Arcs (Santa Pau), la Devesa (Montagut), el Mont (Albanyà), la Serra (Fogars de la Selva) o les Salines (Maçanet de Cabrenys), per posar un exemple.

Josep Casassa-Tassis, capellà i folklorista de Sarrià de Ter (1903-1936), va escriure aquesta simpàtica poesia titulada «El bou del Tura»:

*Pelegrins que tots els anys
visiteu la Verge Bruna,
no heu reparat enguany
que el bou mandrós que hi remuga*

*sembla que es torni gelós
de la Pastora del Tura?
Heu vist el regí posat
que tenen les dues banyes?
Sembren promptes a burjar
algun saltador de tanques.
Qui traspassi el seu andà
Hi deixarà dents i barres.*

El bou del Tura de «banya esmolada i mansuet com un anyell» —com es pot llegir en una ron-

dalla olotina de 1947—, és sens dubte el més famós de la nostra Diòcesi, si més no perquè forma part de la iconografia de la imatge. Fins i tot hi ha la hipòtesi que el nom de l'advocació pot venir del fet que, antigament, els bous a Olot eren anomenats «tures». D'altres creuen que és una variant del mot «turó» (lloc alçat).

Una altra poesia dedicada al bou, tot i que és de fora de la nostra Diòcesi, és la que va escriure l'any 1974 un altre sacerdot, Mn. Joan Colom i Grau. L'agraciat fou el que va descobrir la imatge de la Mare de Déu de la Gleva (al municipi osonenc de les Masies de Voltregà):

*Bou tossut del mas Pujol,
en aquesta hora de prima,
què hi fas al Puig del Terror,
esgratinya que esgratinya,
sense gana i sense set,
en la gleva maragdina,
amb aquest deler frisós,
amb aquesta ànsia viva?
Si és que hi cerques un tresor,
un joiell o perla fina,
bou tossut del mas Pujol,
em vols dir com el sabies?*

Qui haurà elogiat el bou, juntament amb la mula, haurà estat la Sagrada Família. Gràcies a ells el nen Jesús no va patir fred a l'establia. «Tres dies després de néixer el Senyor, va sortir Maria de la gruta i es va aposentar en un estable. Allà va reclinar el Nen en un pessebre, i el bou i l'ase el van adorar» (Text apòcrif del *Protoevangeli de Mateu*, cap. XIV).

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN
Il·lustració: Montserrat Mas